

minden felesleges tehertől megszabadítandó. A szóképzésnek a nyelvtanításnál nagy szerepe legyen.

2. Kezdetben szabad témák kidolgozása és az olvasmányok tartalmának visszaadása mellőzendő (habár lassan a tanulókat erre is szoktatni kell).

3. A társalgás mint mellékezel kísérje a tanítást és minden órában negyed óra az átvett olvasmányok fölött való társalgással töltsendő be, a mely alkalommal különösen a felsőbb osztályokban a Gonin-féle * methodus használandó.

4. Mind amaz előkészületek, melyek logikai, helyes gondolkodást követelnek, az iskolában a tanár felügyelete alatt készítenők. A tananyagának kisebb méretű, könyv nélküli való tanulása csak alapos analysis után történik és csak otthon eszközözendő.

5. Az olvasmányoknak gondolat nélküli leírása, mint házi gyakorlat, mellőzendő.

6. Ép úgy elhagyandó az osztályozás céljából történő állandó kikérdezés.

7. A tanítás, ha csak lehetséges, párbeszédes legyen, oly módon, hogy minden tanuló abban a hiedelemben legyen, hogy őt szólítják föl. E tételek már igen helyesek.

Helyességöket az is bizonyítja, hogy e tételek nagy részét az osztrák vallás és közoktatásügyi minisztérium által nemrég kiadott «Instruktionen für den Unterricht an den Realschulen Oesterreichs» című kiadványában már legnagyobb részt tekintetbe is vette.

TÉRI JÓZSEF.

W. Ament, Die Entwicklung von Sprechen und Denken beim Kinde. Mit fünf Curven und vier Kinderzeichnungen. Leipzig, Verlag von Ernst Wunderlich. Preis: 2 M. 80 Pf.

Szerző rendkívül érdekes témát választott fejtegetése tárgyául, melylyel már korábban egyik nyelvészünk Balassa József is igen bőven és behatóan foglalkozott. (A gyermek nyelvének fejlődése, írta Balassa József, különnyomat a Nyelvtudományi Közleményekből, Budapest 1893).

Ament azonban eltér Balassa eljárásától, t. i. míg az utóbbi csak a nyelv fejlődésével foglalkozik, ő a gondolkodás fejlődését is bevonja tárgyalásának körébe.

Szerző művében a gyermek hangjának, szavának helyes fejlődését adja, kezdve az első fokozattól, mely tudvalevőleg kiáltással kezdődik,

* E módszert a «Magyar Pädagogia» 1897 V. évfolyam 6—7 sz. (407 l.) bővebben ismertettem.

átmenve a második fokozatra, mely Ament megfigyelése szerint a gyermeknek 59 napjától kezdve észrevehető gögicselésben nyilvánul. A gögicselésre következik a hangképzés, utána pedig a szótagképzés, erre pedig a szótagok reduplikációja. Egy igen elterjedt tévedés ellen kel ki szerzőnk, az ellen t. i. hogy a gyermeki nyelv nem volna a gyermekek saját találmánya és itt a Paul által fölállított theoria ellen fordul, ki azt állítja, hogy a gyermekek nyelve nem a gyermekek találmánya, hanem ép úgy átszolgáltatik, mint minden más nyelv. Szerző tapasztalása szerint a gyermekek nyelve magának a gyermeknek és környezetének közös műve.

Érdekesen fejtegeti szerző a gyermekeknel tapasztalható magán- és mássalhangzók fejlődési törvényeit, valamint a fogalmak fejlődését is, melyet a könyvhöz csatolt 5 tabellával még világosabbá tesz.

A könyvhöz mellékletül néhány gyermekrajz van csatolva, melyet a szerző a gyermeki képzelem megismerésének forrása gyanánt tekint.

E rajzok, melyek pl. egy háromlábú disznócskát, ötlábú macskát, stbit tüntetnek fel, oly primitivek, hogy alig hihető, hogy szerző állítása szerint részben öt, részben hét éves gyermekek kezétől származzanak.

E munkának utolsó része a mondat és egyes részeinek fejlődésével foglalkozik. Szerző tapasztalatai szerint a mondatok részei következő módon fejlődnek.

A 354. napon az alany, az 503. napon az interjectio, az 528 napon az igehatározó s az 548. napon a névmások és az ige, a 614. napon a praepositiók, a 615. napon a névelő, a 653-on a melléknév, az 1027. napon a conjunctio.

A könyv sok érdekes dolgot tartalmaz és mindazok, kik a gyermek nyelvének és fogalmainak fejlődése iránt érdeklődnek, a művet a legnagyobb haszonnal fogják lapozgatni.

TÉRI JÓZSEF.